BOSHLANG‘ICH SINFLARDA JISMONIY TARBIYANI O‘RGANISH MUAMMOLARI

Ikromov Ziyodilloxon Zokirjon o‘g‘li
ikromovsiyodillaxon@gmail.com
Isoqov Umidjon Mirxon o‘g‘li
isoqovumidjon@gmail.com

Annotation: Based on the socio-economic characteristics of modern society, in accordance with its further development, from the essence of general secondary education, the main task of physical education at school is to help the formation of a comprehensively developed personality using physical exercises

Zamonaviy jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlariga, uning keyingi rivojlanishiga muvofiq, umumiy o‘rta ta’limning mohiyatidan kelib chiqib, maktabda jismoniy tarbiyaning asosiy vazifasi jismoniy mashqlardan foydalangan holda har tomonlama rivojlangan shaxsni shakllantirishga yordam berishdir.

Maktab o‘quvchilarining "Jismoniy madaniyat" fani bo‘yicha maxsus bilimlarni olmasdan turib, jismoniy tarbiya vazifalarini to‘liq amalga oshirish mumkin emas.

Tadqiqotning dolzarbligi zamonaviy bosqichda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida "Jismoniy tarbiya" fani bo‘yicha bilimlarni shakllantirish va nazorat qilish zarurati bilan belgilanadi.

Maktab o‘quvchilarining jismoniy tarbiyaga oid bilim asoslarini egallashlarida yuqori natijalarga erishish mumkin. Pri etom naryad-u s resheniyem traditsionnыx zadach po formirovaniyu sobstvennыx znaniy, dvigatelnыx umeniy i navыkov, ukrepleniya zdorovya sleduyet vesti rabot-u po vospitaniyu sennostnыx oriyentirov na fizicheskoye i duxovnoye razvitiye lichnosti, zdorovыy obraz jizni, formirovaniye potrebnosti i motivov (interessov) k regulyarnым zanyatiyam fizicheskimi uprajneniyami, formirovaniye gumanizma, radosti i opыta obщeniya, razvitiye volezныx i nravstvennыx kachestv [12].

Maktab o‘quvchisiga pedagogik ta’sir ko‘rsatish doirasini kengaytirish, ta’limning shakl va metodlaridan kengroq foydalanish jismoniy tarbiyaning birinchi galdagi vazifasiga aylanmoqda.

Bugungi kunda ta’lim tizimida yuz berayotgan o‘zgarishlar pedagogga muayyan sharoitlarga qarab ham klassik, ham eng yangi metodikalarni o‘zgartirib, o‘z yo‘lini topish imkonini bermoqda.

Loyihaning maqsadi: "Jismoniy tarbiya" fanini o‘qitishda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida bilimlarni shakllantirish va nazorat qilish usullarini o‘rganish, harakatli o‘yinlardan foydalangan holda mashg‘ulotlarni ishlab chiqish va uni o‘tkazish bo‘yicha tavsiyalar berish.

Quyidagi **vazifalar** aniqlandi:

- Bilimlarni shakllantirish muammosi bilan bog‘liq zamonaviy pozitsiyalarni o‘rganish, jismoniy tarbiya o‘qituvchilarining boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida jismoniy tarbiya darslarida bilimlarni shakllantirishning maqsadga muvofiqligiga munosabatini aniqlash.
- I-XI sinf o‘quvchilari jismoniy tarbiyasi dasturining "Nazariy ma’lumotlar" bo‘limini tahlil qilish va boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun nazariy ma’lumotlarning tuzilishi va mazmunini aniqlash.
- Jismoniy tarbiya darslarida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida bilimlarni shakllantirish metodikasini nazariy jihatdan asoslash va tajribada sinab ko‘rish.
- Harakatli o‘yinlarni qo‘llagan holda mashg‘ulotlar va uni o‘tkazish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Loyiha obyekti: jismoniy tarbiya darslarida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida bilimlarni shakllantirish jarayoni.

Loyiha predmeti: jismoniy tarbiya darslarida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida bilimlarni shakllantirish metodikasi.

Tadqiqotning metodologik asosi quyidagilardan iborat: P.F. Lesgaftning bolalar har tomonlama rivojlanishining tarkibiy qismi sifatidagi jismoniy ta’lim konsepsiyasi, L.S. Vigotskiyning inson aqliy, axloqiy va jismoniy rivojlanishining birligi va bu jarayonda o‘quv faoliyatining yetakchi roli haqidagi qoidalari; jismoniy tarbiyaning zamonaviy tamoyillari haqidagi nazariy qoidalar majmui.

Loyiha gipotezasi: chorak davomida amaliy materiallar va kundalik hayot bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan ikkita nazariy-uslubiy jismoniy tarbiya darsini muntazam o‘tkazish, ijodiy uy vazifalari tizimidan foydalanish, mashqlarni ko‘rsatishga tizimli ravishda jalb qilish, darsda o‘tilgan materialni takrorlash, uy vazifalarini ko‘rsatish darsning ta’lim funksiyasini oshiradi, shuningdek, jismoniy tayyorgarlik darajasiga ta’sir qiladi.

Loyihaning amaliy ahamiyati shundaki, ushbu materiallardan boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida foydalanish mumkin

Maktabda "jismoniy madaniyat" o‘quv predmeti mazmuni muammosini tadqiq etishda "jismoniy madaniyat ta’limi" va "jismoniy madaniyat" o‘quv predmeti tushunchalarini farqlash zarurati mavjud. Uning fikricha, maktab o‘quvchilarining jismoniy tarbiya bo‘yicha ta’lim manbai "jismoniy madaniyat" o‘quv fani hisoblanadi. Shu munosabat bilan uning mazmunini tanlash tamoyillari va mezonlari aniqlandi.

Maktabda "jismoniy madaniyat" o‘quv predmeti mazmuni muammosini o‘rganish shuni ko‘rsatdiki, u hali ishlab chiqilmagan. Maktabda jismoniy tarbiya ta’limining mohiyati maktab o‘quvchisi shaxsining jismoniy madaniyatini shakllantirishdan iborat. Bu shaxsning madaniyat, ayni holda jismoniy madaniyat bilan shartlanganligidan dalolat beradi. Boshqacha aytganda, shaxsda jismoniy

madaniyatning mavjudligi, shakllanganligi "shaxsning jismoniy madaniyati" tushunchasini tavsiflaydi. Bu individda jismoniy madaniyatni rivojlantirish mahsulidir. Shu bilan birga, shaxsning jismoniy madaniyati tuzilishini shaxs tuzilishi tizimida jins tushunchasi sifatida ko‘rib chiqish kerak. Hozirgi kunga kelib, shaxsning eng ilmiy asoslangan tuzilishini taniqli olim V.S. Lednev taklif qilgan [10, 113-bet]. U shaxs tuzilishining uch tarkibiy qismini ajratib ko‘rsatadi: shaxs tajribasi, psixikaning funksional mexanizmlari, shaxs xususiyatlari. Shaxsning jismoniy madaniyati shaxs madaniyatining bir turi bo‘lganligi sababli, shaxs tuzilishining ko‘rsatilgan tarkibiy qismlari shaxsda va uning jismoniy madaniyatni o‘zlashtirish jarayonida rivojlanadi. Va shu ma’noda shaxsning jismoniy tarbiya sohasidagi tajribasi, psixika mexanizmlarini jismoniy tarbiya vositalari bilan rivojlantirish, jismoniy madaniyatni o‘zlashtirish jarayonida shaxsning tipologik xususiyatlarini shakllantirish haqida gapirish mumkin. Aslida, maktabda jismoniy tarbiya ta’limining mohiyati shaxs jismoniy madaniyatining ko‘rsatilgan tarkibiy qismlarini rivojlantirishdan iborat bo‘ladi. Buning uchun vositalar, metodlar, metodikalarning butun pedagogik arsenalidan foydalaniladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Alыbышev A.P. Standartnaya programma opredeleniya sposobnostey detey k slojnokoordinirovannыm dvijeniyam na etape nachalnoy sportivnoy podgotovki. - Omsk, 2000. - 20 b.
2. Axmerov E.K. Maktabda sport va harakatli o‘yinlar. Minsk: Aspekt, 2004.-334c.
3. Balsevich V.K. Konsepsiya alternativnix form organizatsii fizicheskogo vospitaniya detey i molodeji // Fizicheskaya kultura: vospitaniye, obrazovaniye, trenirovka. - 2004. - No 1.
4. Balsevich V.K. Konsepsiya fizicheskogo vospitaniya detey i molodeji //Fizicheskaya kultura, sport i zdorove natsii: Mater. Xalqaro kongress. - SPb., 1996. - 134 b.
5. Balsevich V.K. Metodika postroyeniya innovatsionnoy programmi sportivno-oriyentirovannogo fizicheskogo vospitaniya detey i podrostkov v usloviyax obsheobrazovatelnoy shkoli. - M., 2002. - 211 b.
6. Baskakov A.A. Sportivnie i podvijnie igri. M., 2004. - 334 b.
7. Blagush L.K. K teorii testirovaniya dvigatelnыx sposobnostey. - M., 1992. - 166 b.